

Sbírka soudních rozhodnutí

Věc C-626/22

C. Z. a další

v.

**Ilva SpA in Amministrazione Straordinaria
a Acciaierie d'Italia Holding SpA**

a

Acciaierie d'Italia SpA

(žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, kterou podal Tribunale di Milano)

Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 25. června 2024

„Řízení o předběžné otázce – Životní prostředí – Článek 191 SFEU – Průmyslové emise – Směrnice 2010/75/EU – Integrovaná prevence a omezování znečištění – Články 1, 3, 8, 11, 12, 14, 18, 21 a 23 – Články 35 a 37 Listiny základních práv Evropské unie – Řízení o udělení a přezkoumání povolení k provozu zařízení – Opatření na ochranu životního prostředí a lidského zdraví – Právo na čisté, zdravé a udržitelné životní prostředí“

1. *Členské státy – Povinnosti – Překážka věci pravomocně rozsouzené – Povinnosti vnitrostátních soudů – Povinnost změnit pravomocné soudní rozhodnutí – Neexistence – Vnitrostátní judikatura, která vykládá vnitrostátní ustanovení v rozporu s unijním právem – Povinnost vykládat toto ustanovení v souladu s unijním právem – Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se výkladu unijního práva – Přípustnost (Článek 267 SFEU)*

(viz body 53, 54)

2. *Předběžné otázky – Přípustnost – Žádost týkající se výkladu směrnice, která byla předložena v rámci sporu mezi jednotlivci a průmyslovým závodem národního strategického zájmu – Spor v původním řízení týkající se zvláštních pravidel přijatých vůči uvedenému závodě, která spadají do působnosti směrnice uvedené v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce – Přípustnost žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce (Článek 267 a čl. 288 třetí pododstavec SFEU)*

(viz body 56–64)

3. *Životní prostředí – Integrovaná prevence a omezování znečištění – Směrnice 2010/75 – Udělení a přezkoumání povolení k provozu zařízení – Podmínky – Povinnost předchozího posouzení vlivů činnosti zařízení na životní prostředí a na lidské zdraví*

(Články 191 a 192 SFEU; Listina základních práv Evropské unie, články 35 a 37; směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75, body 2, 27 a 45 odůvodnění, čl. 3 body 2 a 3, čl. 4 odst. 1, čl. 5 odst. 1, čl. 8 odst. 2 druhý pododstavec a články 10 až 27 a přílohy I a VII, část 1)

(viz body 67–95, 104, 105, výrok 1)

4. *Životní prostředí – Integrovaná prevence a omezování znečištění – Směrnice 2010/75 – Udělení a přezkoumání povolení k provozu zařízení – Stanovení mezních hodnot emisí pro znečišťující látky – Zohlednění škodlivých látek, které mohou být emitovány z dotyčného zařízení – Rozsah*

[Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75, bod 15 odůvodnění a čl. 3 bod 6, čl. 12 odst. 1 písm. f), čl. 14 odst. 1 písm. a), článek 18 a čl. 21 odst. 5 písm. a)]

(viz body 109–122, výrok 2)

5. *Životní prostředí – Integrovaná prevence a omezování znečištění – Směrnice 2010/75 – Povolení k provozu zařízení – Lhůta pro uvedení zařízení do souladu s opatřeními na ochranu životního prostředí a lidského zdraví, která jsou stanovena v tomto povolení – Vnitrostátní právní úprava, která tuto lhůtu opakovaně prodloužila – Nepříjemnost v případě vážného a významného ohrožení integrity životního prostředí a lidského zdraví (Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75, bod 43 odůvodnění a čl. 8 odst. 1 a 2, čl. 13 odst. 5, čl. 21 odst. 3 a čl. 82 odst. 1)*

(viz body 125–128, 130–132, výrok 3)

Shrnutí

Velký senát Soudního dvora, na který se obrátil s žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce Tribunale di Milano (Soud prvního stupně v Miláně, Itálie), upřesnil podmínky povolení k provozu zařízení podle směrnice 2010/75 o průmyslových emisích¹.

Ocelářská továrna Ilva (dále jen „továrna Ilva“) se nachází ve městě Taranto (Itálie) a je provozována na základě „integrovaného environmentálního povolení“ uděleného v roce 2011.

Navzdory tomu, že byl továrně v roce 2012 zajištěn majetek, bylo jí na základě zvláštních odchýlných pravidel povoleno, aby po dobu 36 měsíců pokračovala ve výrobní činnosti, a to pod podmínkou, že bude dodržovat plán opatření na ochranu životního prostředí a zdraví. Lhůta pro splnění povinností vyplývajících z tohoto plánu byla několikrát prodloužena, celkově na dobu několika let, ačkoliv dotčená činnost představovala vážné a významné ohrožení integrity životního prostředí a zdraví obyvatel přilehlých oblastí.

Přibližně 300 000 obyvatel města Taranto a sousedních obcí se v těchto souvislostech obrátilo na předkládající soud s hromadnou žalobou, kterou se domáhali především ukončení provozu továrny Ilva nebo některých jejích částí kvůli znečištění způsobenému průmyslovými emisemi a z toho plynoucí újmě na lidském zdraví.

¹ – Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU ze dne 24. listopadu 2010 o průmyslových emisích (integrovaná prevence a omezování znečištění) (Úř. věst. 2010, L 334, s. 17; oprava Úř. věst. 2012, L 158, s. 25).

Vzhledem k tomu, že italská právní úprava nestanoví, že by podmínkou udělení nebo přezkoumání povolení k průmyslovému provozu bylo předchozí posouzení vlivů zařízení na lidské zdraví, předkládající soud se rozhodl položit Soudnímu dvoru otázku, zda je takové posouzení nezbytné, jaký je rozsah zkoumání prováděného příslušnými orgány a jaká lhůta má být poskytnuta provozovateli zařízení k tomu, aby vyhověl podmínkám stanoveným v uděleném povolení.

Závěry Soudního dvora

Pokud jde zaprvé o potřebu provést posouzení zahrnující i vlivy činnosti dotčeného zařízení na lidské zdraví, připomněl Soudní dvůr, že ochrana a zlepšování kvality životního prostředí, jakož i ochrana lidského zdraví jsou dvě úzce propojené části politiky Unie v oblasti životního prostředí. Směrnice 2010/75, která stanoví pravidla týkající se integrované prevence a omezování znečištění vznikajícího v důsledku průmyslových činností, konkretizuje povinnosti Unie v oblasti ochrany životního prostředí a lidského zdraví, které plynou zejména z článku 191 SFEU, čímž přispívá k hájení práva na život v prostředí přiměřeném pro zdraví a blaho člověka. Soudní dvůr v tomto ohledu odkázal na články 35 a 37 Listiny základních práv Evropské unie a konstatoval existenci úzké vazby mezi ochranou životního prostředí a ochranou lidského zdraví.

Mezi podmínky povolení k provozu, které stanoví tato směrnice, patří i povinnost provozovatele učinit všechna vhodná preventivní opatření proti „znečišťování“ a opatření k monitorování emisí do životního prostředí. Provozovatel je rovněž povinen zajistit, aby jeho provoz nevedl k „významnému znečišťování“. Dále platí, že podmínky povolení se přezkoumají, pokud to odůvodňuje „znečištění“ působené zařízením. Četnost tohoto přezkoumávání musí být přizpůsobena velikosti a povaze zařízení a odvíjí se od zvláštních místních charakteristik lokality, v níž je daná průmyslová činnost prováděna, a to zejména od toho, zda se v blízkosti nacházejí obytné oblasti.

Soudní dvůr v tomto ohledu uvedl, že pojem „znečištění“ uvedený ve směrnici 2010/75 zahrnuje dopady, které jsou škodlivé nebo mohou být škodlivé jak pro životní prostředí, tak pro lidské zdraví. Existenci této úzké vazby mezi ochranou kvality životního prostředí a ochranou lidského zdraví ostatně potvrzuje – kromě ustanovení primárního unijního práva – i několik ustanovení směrnice 2010/75 a judikatura Evropského soudu pro lidská práva. Posledně uvedený soud právě v souvislosti se znečištěním způsobeným továrnou Ilva konstatoval porušení práva žalobců na respektování soukromého a rodinného života na základě znečišťujících účinků emisí z této továrny jak na životní prostředí, tak na lidské zdraví².

Z toho vyplývá, že provozovatel zařízení, které spadá do působnosti směrnice 2010/75, musí v žádosti o povolení poskytnout náležitě informace o emisích z jeho zařízení a po celou dobu provozu pak zajistit, že budou dodržovány povinnosti a opatření stanovené v této směrnici, a to prostřednictvím průběžného posuzování vlivů činnosti zařízení jak na životní prostředí, tak na lidské zdraví.

Stejně tak je na příslušných vnitrostátních orgánech, aby stanovily, že takové posouzení je nedílnou součástí řízení o udělení a přezkoumání povolení k provozu a předpokladem pro jeho udělení nebo přezkoumání. Pokud výsledky tohoto posouzení odhalí, že ohrožení zdraví značné části obyvatelstva vystavené emisím znečišťujících látek je nepřijatelné, dotyčné povolení musí být rychle přezkoumáno. V projednávaném případě ovšem v rámci dotčených environmentálních

² – Rozsudek ESLP ze dne 24. ledna 2019, Cordella a další v. Itálie, CE:ECHR:2019:0124JUD005441413.

povolání nebylo posouzeno, jaký vliv mají znečišťující látky z továrny Ilva – a sice jemné částice PM_{2,5} a PM₁₀, měď, rtuť a naftalen pocházející z rozptýlených zdrojů – na životní prostředí a lidské zdraví.

Pokud jde zadruhé o rozsah posouzení, které musí provést příslušné orgány, tyto orgány musí vzít do úvahy nejen znečišťující látky, jejichž výskyt lze předvídat s ohledem na povahu a druh dotčené průmyslové činnosti, ale i všechny látky, o jejichž emisích bylo vědecky prokázáno, že jsou škodlivé, a které by mohly být emitovány z dotčeného zařízení ve významném množství, se zřetelem k jejich povaze a možnosti přenosu znečištění z jedné složky životního prostředí do druhé. Určení množství znečišťujících látek, jejichž emise lze povolit, se musí v souladu se zásadou prevence odvíjet od míry škodlivosti dotčených látek.

Provozovatel zařízení je proto povinen v žádosti o povolení k provozu uvést informace o povaze, množství a možném škodlivém účinku emisí, které mohou pocházet z uvedeného zařízení, aby příslušné orgány mohly stanovit mezní hodnoty těchto emisí, a to s jedinou výjimkou týkající se těchto emisí, které vzhledem ke své povaze nebo množství nemohou představovat riziko pro životní prostředí nebo lidské zdraví.

V rámci přezkoumání povolení nelze stanovit mezní hodnoty pouze pro znečišťující látky, jejichž emise bylo možné předpokládat a tato emise byla vzata do úvahy v původním povolovacím řízení. V tomto ohledu je třeba zohlednit zkušenosti z provozu dotčeného zařízení, a tedy skutečně zjištěné emise. Pokud normy kvality životního prostředí vyžadují, aby byly pro dané zařízení vymezeny přísnější mezní hodnoty emisí, musí se v povolení uvést dodatečná opatření, aniž jsou dotčena jiná opatření, která mohou být učiněna k dosažení souladu s uvedenými normami.

Pokud jde zatřetí o lhůtu poskytnutou provozovateli zařízení k tomu, aby vyhověl povolení k provozu, Soudní dvůr předně uvedl, že příslušné vnitrostátní orgány měly podle směrnice 2010/75 u takových zařízení, jako je továrna Ilva, do 28. února 2016 prostor k tomu, aby byly podmínky povolení přizpůsobeny novým dostupným technikám. V případě porušení podmínek povolení k provozu zařízení musí členské státy na základě této směrnice přijmout nezbytná opatření k okamžitému zajištění dodržování těchto podmínek.

S ohledem na tyto úvahy dospěl Soudní dvůr k závěru, že směrnice 2010/75 brání vnitrostátní právní úpravě, podle níž byla opakovaně prodlužována lhůta poskytnutá provozovateli zařízení k tomu, aby vyhověl opatřením na ochranu životního prostředí a lidského zdraví, s nimiž počítá povolení k provozu tohoto zařízení, ačkoli bylo zjištěno vážné a významné ohrožení integrity životního prostředí a lidského zdraví. Dodal, že jestliže daná činnost takové ohrožení představuje, provozování dotčeného zařízení je podle této směrnice pozastaveno.